

A CONTEMPORARY ISSUE - PartS of speech or LEXICAL-GRAMMATICAL CLASSES?

Cipriana-Elena Peica, Assist., PhD
"Babeş-Bolyai" University of Cluj-Napoca

Abstract

In this paper we will discuss a conceptual problem that poses at least three questions: 1. Is the name part of speech still appropriate in the current grammar or should it be replaced by lexical-grammatical class (with its related subdivisions), which is used in the vision proposed by the Basic Romanian Grammar (GBLR)?; 2. Is this terminological replacement n advantage in teaching? 3. What is the need based on which part of speech could be justifiably considered obsolete?

As we will show in this paper, the name part of speech from the 1963/1966 Academy Grammar (GLR) is preserved by the 2005 Romanian Grammar (GALR) as well, which adds certain distinctions that we will present and detail.

However, the 2010 Basic Romanian Grammar (GBLR) is different from both the 1963/1966 Academy Grammar (GLR) and the 2005 Romanian Grammar (GALR), with the declared purpose of being accessible for didactic use. We will analyse to what extent this goal has been reached or could be reached from our point of view.

Key words: *part of speech, grammatical class, inflection, linguistic system, discourse.*

Clasificarea *cuvintelor* în părți de vorbire își are originile în Antichitatea greacă, Dionysios Thrax (sec. II î. Hr. – sec. I î. Hr.) făcînd o primă clasificare a părților de vorbire în: nume, articol, pronume, verb, participiu, adverb, conjuncție și prepoziție¹.

În plus, este un fapt cunoscut că grecii considerau limba ca fiind un ansamblu de cuvinte, Aristotel² și Platon³ propunînd chiar o primă clasificare a elementelor care alcătuiesc o propoziție.

Clasificarea grecească va fi preluată de către teoreticienii latini cu introducerea interjecției în locul articolului, deoarece, în limba latină, cea de-a doua parte de vorbire (articolul) nu își găsea echivalentul: „Părțile vorbirii sunt opt: numele, pronumele, verbul, participiul, adverbul, conjuncția, prepoziția și interjecția. Latini nu includ în această listă articolul, iar grecii nu includ interjecția”⁴.

Începînd de la primele gramatici, modelul latin a stat la baza clasificării părților de vorbire în limba română. Acest model a evoluat de-a lungul timpului în mod firesc influențat de specificul

¹Vezi Stoicorum Veterum Fragmenta, II, 148, în *Filozofia limbajului din Antichitate pînă în secolul al XVIII-lea* (în texte și studii), redactor și responsabil Lucia Wald, București, 1983, p. 100.

²În dialogul *Kratylos*, Aristotel distinge numele și verbul ca fiind cele două elemente fundamentale al judecării. Tot Aristotel, în capitolul XX din *Poetica*, distinge opt părți de vorbire: sunet/literă, silabă, conjuncție, articol, nume, verb, caz/flexiune, enunț (în greacă: *stokheion, syllabe, syndesmos, arthron, onoma, rhēma, ptosis, logos*) - conform Stoicorum Veterum Fragmenta, II, 148, în *Filozofia limbajului din Antichitate pînă în secolul al XVIII-lea* (în texte și studii), redactor și responsabil Lucia Wald, București, 1983, pp. 50-52).

³În *Despre interpretare*, Platon distinge între *onoma* și *rhēma*, adică între nume (subiect) și verb (predicat).

⁴*Gramatici latini, Diomedis Artis Grammaticae Libri III*, ediția H. Keil, Olms, Hildesheim, 1961, pp. 275, 73, apud *Filozofia limbajului din Antichitate pînă în secolul al XVIII-lea* (în texte și studii), redactor și responsabil Lucia Wald, București, 1983, pp. 132-133.

limbii care „se manifestă în organizarea categoriilor ei gramaticale sau în mijloacele lingvistice prin care se realizează fiecare categorie în parte.”⁵

În limba română actuală, cuvintele se grupează în clase lexico-gramaticale și poartă denumirea de *părți de vorbire*.

Conform GLR 1966, forma cuvintelor și modificările formale ale acestora studiate pe părți de vorbire constituie obiectul de studiu al morfologiei⁶.

- Din punct de vedere lexical și gramatical, în funcție de caracteristicile semantice, morfologice și sintactice, cuvintele din limba română sunt grupate în zece părți de vorbire, și anume: substantivul, articolul, adjectivul, numeralul, pronumele, verbul, adverbul, prepoziția, conjuncția și interjecția.
- Din punct de vedere morfologic, în funcție de modul în care aceste părți de vorbire își schimbă sau nu forma în timpul utilizării, ele sunt clasificate în *părți de vorbire flexibile* - substantivul, articolul, adjectivul, numeralul, pronumele și verbul – și *părți de vorbire neflexibile* - adverbul, prepoziția, conjuncția și interjecția.
- Din punct de vedere lexical, împărțirea părților de vorbire se face în părți de vorbire cu înțeles lexical, în această categorie fiind incluse părțile de vorbire care fac referire la elemente din realitatea înconjurătoare, aici intrând substantivul, adjectivul, numeralul, pronumele, verbul, adverbul și interjecția, celelalte – articolul, prepoziția și conjuncția, având doar rolul de a individualiza, respectiv de a stabili raporturi intrapropoziționale sau interpropoziționale.
- Din punct de vedere sintactic, părțile de vorbire pot fi clasificate în părți de vorbire care pot avea funcții sintactice și părți de vorbire care nu au funcții sintactice, în prima categorie intrând substantivul, adjectivul, numeralul, pronumele și verbul, iar în cea de-a doua categorie articolul, prepoziția, conjuncția și unele interjecții.

În GALR se precizează că părțile de vorbire reprezintă cea mai veche și mai răspândită clasificare lexico-gramaticală și, „cu toate imperfecțiunile ei, nu a putut fi abandonată și continuă să reprezinte - în cele mai diverse modalități de descriere - un punct de plecare necesar, chiar dacă discutabil, amendabil și adaptabil în raport cu diversitatea limbilor (materialului lingvistic). Aprofundarea și rafinarea înțelegerii condiționărilor structurale de organizare a comunicării a impus însă suprapunerea unor grupări / clasificări care presupun o grilă diferită de partajare, delimitând - în virtutea unor *particularități semantice* și / sau *funcționale* comune din perspectiva organizării comunicării - *clase de unități ale limbii, eterogene din perspectiva clasificării în părți de vorbire.*”⁷

Gruparea unităților lexicale în *părți de vorbire* pune în evidență *particularitățile gramaticale*, care se manifestă la nivel sintactic (ca posibilități de asociere) și morfologic (sub aspectul variației, a flexiunii). Astfel, toate părțile de vorbire pot fi reprezentate prin clase (mai largi sau mai extinse) de unități lexicale prezentând particularități gramaticale comune și pot fi **subclasificate**, pe baza unor particularități suplimentare - sintactice, morfologice, dar și semantice - relevante sub aspectul compatibilităților asociative și enunțiative, după cum urmează⁸:

După *criteriul flexiunii* (manifestare a categoriilor gramaticale asociate diferitelor unități lexicale, care reprezintă una dintre modalitățile de realizare a integrării în enunț), se realizează o

⁵Iorgu Iordan, Valeria Guțu Romalo, Alexandru Niculescu, *Structura morfologică a limbii române contemporane*, București, Editura Științifică, 1967, p. 56.

⁶Vezi *Gramatica limbii române*, vol. I, Ediția a II-a revăzută și adăugită, București, Editura Academiei, 1966, p. 29 și urm.

⁷*Gramatica limbii române, Cuvîntul*, vol. I, București, Editura Academiei Române, 2005, pp. 45-46.

⁸*Ibidem*, pp. 39-40.

primă clasificare *morfologică* a cuvintelor în **părți de vorbire flexibile și neflexibile**.

Cuvîntul flexibil are următoarele trăsături⁹:

- există în sistem (și funcționează în comunicare) ca *mulțime de forme* (organizate în paradigmă prin relații de opoziție în temeiul informației gramaticale specifice);
- oricare forme reprezintă o entitate complexă, divizibilă în unități semnificative minimale (unități morfematice);
- are *flexiune/paradigmă* alcătuită din totalitatea formelor sub care se manifestă în comunicare. Particularitățile flexionare, dar și selecțiile asociative (sintactice) sunt luate în considerare în delimitarea părților de vorbire *substantiv, adjectiv, pronume, verb*.
- după *particularitățile morfologice* reprezentate de diversitatea mijloacelor flexionare implicate în diferențierea formelor, constituind paradigma substantivelor, adjectivelor, pronomelor, verbelor, cuvintele flexibile se repartizează în *clase flexionare (declinări, conjugări)*.

Cuvintele neflexibile se caracterizează prin următoarele elemente:

- participă la realizarea comunicării într-o *unică formă* sau prin *forme neopozabile*, variante ale aceleiași unități lexicale;
- sunt, în general, neanalizabile la nivel morfematic: cuvîntul coincide cu morfemul (*aici, cum, și, dar, vai* etc.). În cazurile destul de frecvente cînd cuvîntul neflexibil este alcătuit din mai multe unități morfematice, avem a face cu variante ale aceluiași cuvînt (*acum vs acuma*) sau cu cuvinte diferite, asociate derivațional (cf. *piept și pieptiș*).

Autorii apreciază caracterul clasificator mai general al **posibilităților combinatorii**¹⁰. Astfel, pe bază particularităților *sintactice* ale unităților lexicale, orice cuvînt (indiferent de apartenența la o clasă lexico-gramaticală sau alta) poate fi integrat - *în condiții determinate* - în enunț, pe cînd flexiunea caracterizează (în mod diferențiat) numai anumite părți de vorbire (cele flexibile).

Prin urmare, particularitățile sintactice constituie criteriul partiției ansamblului *cuvintelor neflexibile* în mai multe clase: *adverb, prepoziție, conjuncție și interjecție*.

Părțile de vorbire flexibile asociază diferențele flexionare specifice unor deosebiri importante la nivelul selecțiilor asociative și al rolului cu care participă la organizarea comunicării; substantivul, verbul etc. se diferențiază prin particularități morfologice și sintactice. În virtutea particularităților asociative comune sunt încadrate în aceeași clasă lexico-gramaticală cuvinte flexionare diferite: cuvinte invariabile (fără flexiune) sunt asimilate părților de vorbire flexibile - ca substantive (*ochi, nume*, dacă facem abstracție de articol), pronume (*ce, altceva*) sau adjective (*cumsecade, gri*). Concluzia este că particularitățile sintactice prevalează asupra celorlalte.

Conform GALR, clasele lexico-gramaticale reprezintă părți de vorbire care se organizează în **subclase diferențiate sintactic și semantic**, prin disponibilități diferite de combinare ale cuvintelor care le reprezintă. Fac însă și obiectul unor partiții care pun în evidență particularitățile flexionare (cf. clasificările morfologice în *declinări și conjugări*). „Diversele părți de vorbire cuprind unități lexicale *prototipice* - caracterizate prin prezența tuturor particularităților gramaticale specifice -, dar și cuvinte care nu prezintă decît unele dintre aceste particularități, ceea ce permite o ierarhizare a trăsăturilor definitorii. Astfel, comportamentul morfologic se subordonează celui sintactic, iar, dintre particularitățile flexionare, unele au un caracter mai general și, implicit, mai relevant ca specificitate: asocierea cu articolul este definitorie pentru substantiv, flexiunea în raport

⁹*Ibidem*, p. 39.

¹⁰*Ibidem*, p. 40.

cu timpul pentru verb. Relevanța diferită a particularităților gramaticale specifice în cuprinderea unităților lexicale în clase lexico-gramaticale reprezintă una dintre condițiile care favorizează procesul trecerii de la o parte de vorbire la alta, formă de manifestare a caracterului dinamic al limbii"¹¹.

Prin urmare, principalele distincții care au fost introduse în GALR au avut drept urmare modificări în stabilirea claselor (de exemplu, *substantivul* și *verbul* aparțin unor clase lexico-gramaticale, avînd particularități gramaticale comune, *numeralul* aparține clasei *semantico-funcționale*, deoarece subordonează unități lingvistice cu statut și comportament gramatical diferit, reunite într-o clasă prin apartenența la zona semantică a cantității și a numărului¹².

În ceea ce privește distincția „părți de vorbire” / „clase de cuvinte”, GALR consideră că, „dacă partiția în *părți de vorbire* privilegiază *particularitățile gramaticale* ale unităților lexicale ale limbii, *celelalte clase* cuprind mijloace lingvistice eterogene - care se situează la diverse nivele ale sistemului (lexical sau gramatical), grupate în virtutea unor *particularități funcționale* comune, care corespund, în procesul de comunicare, unor corelări specifice între *limbă* și *universul* pe care îl exprimă, între *sistemul lingvistic* și *discurs*, ca modalitate de comunicare. *Particularitatea comună* a acestor clase o constituie *diversitatea componentelor*, aceeași clasă grupează cuvinte / grupări locuționale, unități lingvistice reprezentînd părți de vorbire diferite, dar și cuvinte și afixe ale unor categorii gramaticale.”¹³

În capitolul dedicat prezentării conceptelor esențiale, GBLR precizează că, în fapt, ceea ce tradiția gramaticală denumea *parte de vorbire* se va regăsi, terminologic, sub denumirea de *clasă lexico-gramaticală*. Vocabularul limbii române (ansamblul cuvintelor și al lexemelor) se grupează „în clase lexico-gramaticale, fiecare reprezentînd o clasă de cuvinte care, dincolo de diferențele de la un cuvînt la altul, au în comun trăsături semantice, sintactice și flexionare, trăsături importante pentru configurația întregii clase. Clasa lexico-gramaticală nu este doar un concept exclusiv morfologic și flexionar, avînd o importantă dimensiune flexionară. În plus, există semnificative corelații între trăsăturile flexionare ale clasei și trăsăturile ei semantice și sintactice, după cum urmează.”¹⁴

(a) Din punct de vedere *semantic*, există o constantă a clasei; de exemplu, substantivul denumește entități, obiecte în sens larg (*elev, student, profesor, copac, casă, idee, gînd*); adjectival exprimă calități și proprietăți ale entităților ([casă] *înalță, spațioasă, luminoasă, colorată*) sau acționează asupra extensiunii referenților desemnați prin substantiv, „categorizînd” și stabilind subclase de referenți ([casă] *țărănească vs boierească*, [profesor] *român vs francez*, [student] *bucureștean vs ieșean*); verbul exprimă evenimente, acțiuni, stări (*cade, se sparge; aleargă, citește; se bucură, se întristează*); pronumele este lipsit de referință proprie, dar și-o procură contextual, din contextual lingvistic (*profesorul și elevii lui/acestuia*) sau din cel situațional (*Hai la mine!, Euîmi recunosc greșeala, în timp ce tu, niciodată*); numeralul cardinal exprimă o informație cantitativă exactă și numerică (*doi, trei, zece, nouăsprezece, o sută*).

¹¹*Gramatica limbii române, Cuvîntul*, vol. I, București, Editura Academiei Române, 2005, p. 40.

¹²„Păstrînd subdiviziunile consacrate prin tradiție ca reprezentînd părțile de vorbire, descrierea propusă se deosebește (de cea din GA) prin introducerea unor distincții care presupun modificări în stabilirea claselor și în distribuirea unităților pe clase”. (*Gramatica limbii române, Cuvîntul*, vol. I, București, Editura Academiei Române, 2005, p. 1.)

¹³*Gramatica limbii române, Cuvîntul*, vol. I, Editura Academiei Române, București, 2005, p. 60.

¹⁴*Gramatica de bază a limbii române*, coordonator Gabriela Pană Dindelegan, Academia Română, Institutul de lingvistică „Iorgu Iordan – AL. Rosetti”, București, 2010, p. 3.

(b) Din punct de vedere *sintactic*, membrii unei clase lexico-gramaticale au posibilități combinatorii comune, prezentând trăsături identice sau apropiate în cadrul grupurilor sintactice. De exemplu, clasa prepoziției prezintă, în comun, capacitatea de a genera un grup sintactic (GPrep), în interiorul căruia prepoziția impune același tip de restricții componentului cu care se combină (de exemplu, impune acestui component o restricție de caz: *lîngă*_[+A] *mine*, *grație*_[+D] *mie* și cere prezența lui obligatorie: **Locuiește lîngă*, **Reușește grație*); clasa adjectivului se distinge prin obligativitatea fiecărui membru de a avea un suport sintactic nominal (cel mai frecvent, realizat prin substantiv), care îi impune adjectivului acordul în gen, număr și caz (carte frumoasă -cărți frumoase) etc.

(c) Din punct de vedere *flexionar*, fiecare clasă prezintă categorii gramaticale proprii, iar, pentru categoriile comune, fiecare clasă are un conținut specific și/sau mijloace proprii de realizare. De exemplu, numai clasa verbului prezintă categoriile mod și timp. Categoria persoanei apare și la verb, și la pronume, dar cu un conținut totalmente diferit. Sunt alte clase (prepoziția, conjuncția, interjecția) care, în ansamblu, se caracterizează prin absența flexiunii.

Clasele lexico-gramaticale sunt grupate în¹⁵:

- *clase lexico-gramaticale deschise* - care au cu inventar nelimitat, putîndu-se îmbogăți oricînd cu formații noi, create în interiorul limbii sau împrumutate (substantiv, adjectiv, verb și, în mai mică măsură, clasa adverbului);

- *clase închise* - cu inventar numărabil și nu foarte numeros, care nu acceptă (decît cu totul excepțional) creații noi (prepoziția, conjuncția, articolul, chiar pronumele și numeralul). De exemplu, substantivul își lărgeste continuu inventarul, atît prin creații interne, cît și prin împrumuturi. Se precizează însă că prepoziția, de la un context la altul, apare drept clasă lexicală (cum ar fi prepozițiile lexicale, care sunt cele mai numeroase și care se pot caracteriza lexical: *asupra*, *către*, *contra*, *din*, *dinspre*, *lîngă*, *pentru*, *spre*, *sub* etc.) sau, prin anumiți termeni și anumite utilizări, are și statut funcțional (de exemplu, prepozițiile funcționale, cele care, total delexicalizate, servesc la exprimarea cazurilor: *carte a doi elevi*, *dau la doi elevi* sau cele care servesc la marcarea și exprimarea infinitivului și a supinului: *dorește a învăța*, *termină de citit* etc);

- *clase eminentemente lexical* - cuvintele componente fiind „pline lexical” (au semnificație lexicală proprie). Substantivul, adjectivul, numeralul, verbul, adverbul sunt clase lexicale, fiecare component putînd fi descris din punct de vedere lexical.

- *clase eminentemente funcționale* - membrii clasei pierzîndu-și autonomia lexicală, sau, altfel spus, gramaticalizîndu-se și funcționînd numai cu rol gramatical. Articolul este o clasă eminentemente funcțională, cu întregul inventar de termeni gramaticalizat;

- *clase mixte* - care, de la un termen la altul, pot apărea cu rol lexical sau funcțional.

La fel ca în GALR, dar diferit față de GLR, în GBLR se optează pentru „nepararea unei clase lexico-gramaticale autonome a articolului”; dar, diferit față de GALR, se pledează pentru autonomia funcțional-sintactică a acestuia, deci „pentru includerea lui, cu funcție sintactică distinctă de Det(erminant), în organizarea unui GN, indiferent de realizarea lui ca flectiv enclitic legat sau ca morfem liber proclitic. Un exemplu relevant pentru evidențierea interferenței nivelurilor *morfologic - sintactic-lexical* este considerat a fi¹⁶:

(a) [GN [**un**]_{Det} elev_{Centru} [silitor]_{Modif} [al Mariei]_{Pos}]

¹⁵*Ibidem*, p. 4.

¹⁶*Gramatica de bază a limbii române*, coordonator Gabriela Pană Dindelegan, Academia Română, Institutul de lingvistică „Iorgu Iordan – AL. Rosetti”, București, 2010, p. 5.

(b) [GN elevul_{Centru+Det} [silitor]_{Modif} [al Mariei]_{Pos}],

deoarece aceeași funcție sintactică (cea de determinant) se realizează fie printr-un flectiv ((b): articolul legat), fie printr-un morfem liber ((a): articolul proclitic), fie lexical, prin cuvinte cu autonomie lexicală ((c): adjectivele demonstrative):

(c) [GN [a**cest**]_{Det} elev_{Centru} [silitor]_{Modif} [al Mariei]_{Pos}].

Pe baza autonomiei sintactice se explică reintroducerea unui capitol special destinat clasei articolului, din care însă, diferit față de GLR, sunt eliminate „articolul demonstrativ” și „articolul posesiv”; primul este discutat la clasa pronumelui și adjectivului demonstrativ, ca realizare „semiindependentă” a acestora, iar cel de al doilea apare, în funcție de context, fie ca pronume semiindependent, fie ca morfem liber, determinat sintactic, al cazului genitiv sau ca morfem liber al adjectivului posesiv. În privința numeralului, au fost eliminate subclasele cu statut eterogen, care, prin comportament, se consideră că pot fi „vărsate” la alte clase și subclase lexico-gramaticale (fracționarul la substantiv, multiplicativul la adjectiv sau la adverb, adverbialul la adverb, distributivul la numeralul cardinal, colectivul la pronumele indefinite globalizante). Astfel, au rămas două subclase de numeral (cardinalele și ordinalele) a căror individualitate morfologică, sintactică și funcțional-semantică, diferită și între ele, dar și în raport cu alte clase, permite recunoașterea lor drept clase lexico-gramaticale aparte¹⁷.

*

Concluzii

În lucrarea de față am argumentat motivele pentru care considerăm necesară menținerea terminologiei din GLR. După cum am precizat, această terminologie este păstrată și de GALR, cu mențiunea că au fost introduse anumite distincții care au avut drept urmare modificări în stabilirea claselor (de exemplu, *substantivul* și *verbul* aparțin clasei *lexico-gramaticale*, având particularități gramaticale comune, *numeralul* aparține clasei *semantico-funcționale*, deoarece se precizează că subordonează unități lingvistice cu statut și comportament gramatical diferit, reunite într-o clasă prin apartenența la zona semantică a cantității și a numărului)¹⁸.

GBLR se îndepărtează atât de GLR, cât și de GALR, cu scopul declarat de a fi accesibilă uzului didactic. Îi contrazicem pe autori în acest sens, deoarece clasele și clasificările propuse nu au criterii clare, sunt stufoase, se bazează pe o terminologie pe care o considerăm străină și insuficient adaptată specificului limbii, au numeroase excepții (de exemplu, prepoziția, de la un context la altul, apare drept clasă lexicală, sau, prin anumiți termeni și anumite utilizări, are și statut funcțional) și, în plus, există numeroase afirmații care nu se susțin. Un exemplu în acest sens, o situație care ridică cel puțin un semn de întrebare este următoarea: poate fi privit adverbul ca fiind o clasă la fel de „plină lexical” ca substantivul, adjectivul, numeralul, verbul, alături de care se afirmă că formează clasa cuvintelor eminentemente lexicale?

Discuții ar mai putea fi lansate și în ceea ce privește alte clase prezentate în GBLR, cum ar fi clasa proformelor, a cuantificatorilor, a determinanților etc.

Prin urmare, în ceea ce privește teoria părților de vorbire, ne vom alătura celei numite tradiționale, deoarece, din punctul nostru de vedere, aceasta satisface necesitățile teoretice și

¹⁷ *Idem.*

¹⁸ „Păstrând subdiviziunile consacrate prin tradiție ca reprezentând părțile de vorbire, descrierea propusă se deosebește (de cea din GA) prin introducerea unor distincții care presupun modificări în stabilirea claselor și în distribuția unităților pe clase”. (*Gramatica limbii române, Cuvîntul*, vol. I, Editura Academiei Române, București, 2005, p. 1.)

practice a ceea ce am argumentat aici (dar și în cadrul altor articole¹⁹), că este și ar trebui să fie considerată gramatica.

Bibliografie

1. Graur, A., M. Avram, L. Vasiliu (coord.), 1966, *Gramatica limbii române*, 1-11, ediția a doua revăzută și adăugită, București, Editura Academiei.
2. Guțu Romalo, V. (coord.), 2005/2008, *Gramatica limbii române (GALR)*, București, Editura Academiei Române (ediția I: 2005; tirajul nou, revizuit: 2008).
3. Iordan, I., Guțu Romalo, V., Alexandru Niculescu, Al., 1967, *Structura morfologică a limbii române contemporane*, București, Editura Științifică.
4. Pană Dindelegan, G. (coord.), 2010, *Gramatica de bază a limbii române*, București, Academia Română, Institutul de lingvistică „Iorgu Iordan – AL. Rosetti”.
5. Peica, C-E, 2014, „Enunțul – O unitate comunicativă, sintactică și / sau relațională?” în *Revista de Lingvistică și Cultură Românească*, numărul 2 din decembrie 2014, <http://limbaromana.org/>, ISSN-L 2392-6589.
6. Peica, C-E, 2015, „Relația – element esențial al lingvisticii moderne”, în *Revista de Lingvistică și Cultură Românească*, numărul 3 din martie 2015, <http://limbaromana.org/>, ISSN-L 2392-6589.
7. Wald, L. (redactor și responsabil), 1983, *Filozofia limbajului din Antichitate pînă în secolul al XVIII-lea (în texte și studii)*, București, Universitatea din București.

¹⁹A se vedea Peica, C-E, 2014, „Enunțul – O unitate comunicativă, sintactică și/sau relațională?” în *Revista de Lingvistică și Cultură Românească*, numărul 2 din decembrie 2014, <http://limbaromana.org/>, ISSN-L 2392-6589 și Peica, C-E, 2015, „Relația – element esențial al lingvisticii moderne”, în *Revista de Lingvistică și Cultură Românească*, numărul 3 din martie 2015, <http://limbaromana.org/>, ISSN-L 2392-6589.